ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1949

Vyhlásené: 20.02.1949 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

27.

Zákon

zo dňa 2. februára 1949

o mechanizácii pôdohospodárstva.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

§ 1

(1) Na povznesenie československého pôdohospodárstva, najmä na zvýšenie jeho výrobnosti a sníženie jeho výrobných nákladov a na účinnú pomoc malým a stredným roľníkom, bude štát všestranne podporovať mechanizáciu pôdohospodárstva, v to počítajúc lesníctvo.

(2) Vedenie a kontrola mechanizácie pôdohospodárstva prislúcha Ministerstvu pôdohospodárstva, do ktorého odboru patrí najmä:

a) organizovať a viesť výskum pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov, voliť najvhodnejšie spôsoby mechanizácie pôdohospodárstva podľa prírodných podmienok a potrieb pôdohospodárskej výroby, určovať najúčelnejšie pôdohospodárske mechanizačné prostriedky a rozhodovať o ich zavádzaní do pôdohospodárstva,

b) zriadiť poradné sbory a prizvať na spoluprácu vedecké a výskumné ústavy,

c) organizovať a viesť výcvik osôb pre obsluhu a opravy pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov,

d) napomáhať, dozerať a robiť potrebné opatrenia, aby v záujme malých a stredných roľníkov a plnenia výrobného plánu bol vykonávaný zákon zo dňa 1. apríla 1947, č. 55 Sb., o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní pôdohospodárskeho výrobného plánu, v znení zákona zo dňa 6. mája 1948, č. 132 Sb., pokiaľ ide o pôdohospodárske mechanizačné prostriedky, najmä splnomocniť okresné národné výbory, aby robily opatrenia, prislúchajúce podľa uvedeného zákona miestnym národným výborom, ak ich neurobia miestne národné výbory,

e) viesť prideľovanie pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov,

f) poskytovať podpory na mechanizáciu pôdohospodárskej výroby a pôdohospodárskej domácnosti,

g) vykonávať dozor nad riadnym udržovaním pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov.

(3) Pôdohospodárskymi mechanizačnými prostriedkami sa rozumejú prostriedky, ktoré slúžia na mechanizáciu pôdohospodárstva a sú predmetom pôdohospodárskeho plánovania.

§ 2

(1) Na vykonávanie mechanizácie pôdohospodárstva sa zriaďuje Ústredie pre mechanizáciu pôdohospodárstva, národný podnik, so sídlom v Prahe (ďalej len „Ústredie“).

(2) Ústredie zriadi ako svoje zložky:

a) štátne strojné stanice s opravovňami,

b) štátne strojné opravovne.

(3) Na zaistenie a obľahčenie plánovania mechanizácie, kontroly a revízie činnosti svojich zložiek (odsek 2) a spolupráce s krajskými národnými výbormi zriadi Ústredie v sídlach krajských národných výborov krajské orgány.

§ 3

(1) Ústredie je majetkom štátu podľa ďalších ustanovení. Je právnickou osobou a platí preň ustanovenie o obchodníkoch plného práva.

(2) Ústredie sa zapíše ako firma jednotlivca do obchodného registra, vedeného na Civilnom okresnom súde pre vnútornú Prahu.

(3) Ústredie je povinné užívať vo firme označenie „národný podnik“ v neskrátenom znení.

§ 4

(1) Ústredie pôdohospodárskych strojných staníc pri podniku Štátne lesy a statky a Ústav pre mechanizovanie pôdohospodárskej výroby na Slovensku (nariadenie Slovenskej národnej rady zo dňa 25. februára 1946, č. 33 Sb. n. SNR, o zriadení Ústavu pre mechanizovanie pôdohospodárskej výroby na Slovensku, a vykonávacie nariadenie Sboru povereníkov zo dňa 4. júna 1946, č. 79 Sb. n. SNR, ktorým sa vydáva štatút Ústavu pre mechanizovanie pôdohospodárskej výroby na Slovensku) sa zrušujú a ich majetok prechádza dňom 1. januára 1949 so všetkými právami a záväzkami do Ústredia, a to podľa výsledku účtovnej závierky bilančnej a správnej jednotky „Ústredia pôdohospodárskych strojných staníc pri podniku Štátne lesy a statky“ a „Ústavu pre mechanizovanie pôdohospodárskej výroby na Slovensku“ ku dňu 31. decembra 1948; práva a záväzky, vzniklé z ich prevádzky od 1. januára 1949 do dňa začiatku účinnosti tohto zákona, treba považovať za práva a záväzky Ústredia.

(2) Pozemnoknižný súd zapíše prechod vlastníctva a iných práv k majetkovým podstatám na Ústredie na jeho návrh s odvolaním sa na tento zákon. Toto ustanovenie platí obdobne o vyznačení prechodu práv v iných úradných registroch a záznamoch.

§ 5

(1) Ústrediu a jeho zložkám (§ 2, ods. 2) prislúcha najmä:

a) poskytovať strojnú pomoc pôdohospodárstvu a opravovať pôdohospodárske mechanizačné prostriedky za odplatu,

b) vykonávať školenie a výcvik osôb pre obsluhu a opravy pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov pre vlastnú potrebu a za odplatu pre cudziu potrebu,

c) poskytovať miestnym pôdohospodárskym družstvám so strojnou činnosťou sústavnú pomoc vo veciach správnych, technických aj prevádzkových,

d) vypracovávať spoločne s miestnymi pôdohospodárskymi družstvami so strojnou činnosťou v súčinnosti s okresnými národnými výbormi a s príslušným Jednotným sväzom roľníkov plán na poskytovanie strojnej pomoci pôdohospodárstvu, zúčastniť sa vykonávania tohto plánu a vykonávať jeho kontrolu,

e) uzavierať s družstvami a živnostníkmi smluvy o prednostnom, po prípade o výhradnom vykonávaní opráv pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov a dodávať im na

vykonávanie týchto opráv náhradné súčiastky pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov. Ak to vyžaduje verejný záujem, sú tieto osoby povinné podľa rozhodnutia okresného národného výboru takú smluvu uzavrieť. Náhradné súčiastky na opravy pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov môžu mať na sklade len národné podniky a Ústredie alebo z jeho poverenia aj iné osoby,

f) uzavierať smluvy s družstvami a inými osobami o vykonaní jednotlivých pôdohospodárskych prác,

g) navrhovať okresným a miestnym národným výborom potrebné opatrenia o pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkoch podľa zákona č. 55/1947 Sb. vo znení zákona č. 132/1948 Sb. na zaistenie pôdohospodárskych prác v obciach, aby tieto mechanizačné prostriedky boly úplne využité štátnymi strojnými stanicami a miestnymi pôdohospodárskymi družstvami so strojnou činnosťou.

(2) Ak nebudú pôdohospodárske mechanizačné prostriedky Ústredia v pôdohospodárstve úplne využité, je Ústredie oprávnené a povinné použiť ich za odplatu na vykonávanie iných dôležitých úloh.

§ 6

(1) Na vykonávanie mechanizácie pôdohospodárstva môžu sa pre Ústredie vykupovať základné pôdohospodárske mechanizačné prostriedky od fyzických osôb, ak neplnia výrobný alebo vyživovací plán, alebo ak nie sú tieto mechanizačné prostriedky využité. Výkupné konanie vykoná na návrh Ústredia okresný národný výbor a podľa jeho rozhodnutia sú dotknuté fyzické osoby povinné pôdohospodárske mechanizačné prostriedky predať. Ďalej môže okresný národný výbor vykonať výkupné konanie pre miestne pôdohospodárske družstvá so strojnou činnosťou, pokiaľ ide o základné pôdohospodárske mechanizačné prostriedky fyzických osôb, ktoré ich získaly na poukaz, vydaný pre družstvo, alebo na poukaz, vydaný pre jednotlivca a spoluužívateľa (tzv. voľné združenie).

(2) Voľným združeniam nech je umožnené začleniť sa do miestneho pôdohospodárskeho družstva so strojnou činnosťou alebo sa pretvoriť na toto družstvo.

(3) Podrobnosti, najmä o vymedzení pojmu základných pôdohospodárskych mechanizačných prostriedkov, o spôsobe ich výkupu a o spôsobe a výške kúpnej ceny, upraví Ministerstvo pôdohospodárstva vyhláškou v Úradnom liste.

§ 7

Ústredie nepotrebuje oprávnenia, ktoré by inak boly potrebné na prevodzovanie činnosti podľa jeho predmetu podnikania podľa ustanovenia živnostenského poriadku (živnostenského zákona) alebo iných živnostensko-právnych predpisov. Ústredie oznámi predmet takého podnikania úradu (§ 145 ž. ř. a § 242 živn. z.), ktorý ho vyznačí v osobitnom diele živnostenského registra. Podrobné predpisy, ako aj v akom rozsahu platí pre Ústredie ustanovenie živnostenského poriadku (živnostenského zákona) v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich, môže vydať vláda nariadením.

§ 8.

Ústredie treba viesť podľa zásad obchodného podnikania so zreteľom na národohospodárske a správne úlohy jemu uložené tak, aby čo najlepšie a čo najhospodárnejšie plnilo svoje poslanie podľa § 5, ods. 1.

§ 9

(1) Imanie Ústredia sa skladá z imania kmeňového a z rezervného fondu. Podrobnosti upraví organizačný štatút (§ 17).

(2) O kmeňovom imaní Ústredia, o jeho financovaní, o platobnom styku, o použití čistého zisku, o nahradzovaní strát a o peňažnej kontrole Ústredia platia obdobne ustanovenia dielu II až VI zákona zo dňa 11. marca 1948, č. 51 Sb., o úprave niektorých finančných pomerov národných podnikov priemyslových a potravinárskych. Podrobnosti upraví organizačný štatút.

(3) Pokiaľ Ústredie vykonáva v záujme verejnom na príkaz vlády alebo ministra pôdohospodárstva práce, dodávky a výkony alebo iné plnenia, ktoré nesúvisia priamo s jeho prevádzkou alebo zaťažujú túto prevádzku neúmernými výdavkami, má nárok na náhradu nákladov, vzniklých mu splnením príkazu. O tejto náhrade, jej výške a spôsobe jej platenia rozhodne vláda, ktorá zároveň určí odvetvie štátnej správy, ktoré náhradu poskytne.

(4) Ústredie je povinné sostavovať podnikový rozpočet a podľa neho hospodáriť.

(5) Štát neručí za záväzky Ústredia.

§ 10

Pre Ústredie platia daňové predpisy o podnikoch verejne účtujúcich. Ústredie podlieha poplatkovej povinnosti podľa poplatkového zákona s jeho zmenami a doplnkami a od svojho zriadenia tiež poplatkovému ekvivalentu podľa § 1, ods. 2, písm.a) zákona zo dňa 8. apríla 1938, č. 76 Sb., o poplatkovom ekvivalente, pričom sa však naň nevzťahujú ustanovenia § 8 a § 17, ods. 1 toho istého zákona.

§ 11

(1) Správu Ústredia obstaráva správny sbor s generálnym riaditeľom, ktorý mu predsedá. Generálny riaditeľ má námestníka, ktorý je podpredsedom správneho sboru.

(2) Výkonným orgánom správneho sboru a generálneho riaditeľa je ústredné riaditeľstvo, na Slovensku oblastné riaditeľstvo; vedúci oblastného riaditeľstva, oblastný riaditeľ, je zároveň námestníkom generálneho riaditeľa.

(3) Generálny riaditeľ, jeho námestník a ostatní členovia správneho sboru, prípadne ich náhradníci, spravujú Ústredie so starostlivosťou riadneho hospodára a sú osobne zodpovední za splnenie svojich povinností.

(4) Správny sbor robí všetky opatrenia vo veciach prevádzky a správy Ústredia zásadnej dôležitosti. Podrobnosti o jeho pôsobnosti, složení a rokovaní upraví organizačný štatút.

§ 12

(1) Správny sbor Ústredia sa skladá z predsedu, podpredsedu, stáleho zástupcu Ministerstva pôdohospodárstva, stáleho zástupcu Ministerstva financií, stáleho zástupcu jednotnej odborovej organizácie, stáleho zástupcu Ústrednej rady družstiev a zo 6, 9, 12 alebo 15 ďalších členov. Okrem predsedu a podpredsedu má každý člen náhradníka. Stálych zástupcov ministerstiev pôdohospodárstva a financií, jednotnej odborovej organizácie a Ústrednej rady družstiev vymenúva príslušný minister, prípadne príslušný orgán jednotnej odborovej organizácie a príslušný orgán Ústrednej rady družstiev. Ostatných členov správneho sboru a ich náhradníkov vymenúva minister pôdohospodárstva, a to:

a) jednu tretinu členov a ich náhradníkov zo stálych zamestnancov Ústredia, ktorí majú odborné vedomosti a skúsenosti, po vypočutí príslušného orgánu jednotnej odborovej organizácie a podnikovej rady so zreteľom na to, aby boli primerane zastúpení zamestnanci zo Slovenska,

b) zostávajúce dve tretiny členov a ich náhradníkov z radov osôb, ktoré nie sú zamestnancami Ústredia, po vypočutí príslušného orgánu jednotnej odborovej organizácie a so zreteľom na primerané zastúpenie Slovenska.

(2) Člen správneho sboru alebo jeho náhradník nesmie prevodzovať zárobkový podnik, ktorého predmet podnikania je v rozpore so záujmami Ústredia, ani nesmie vykonávať inú funkciu alebo činnosť, ktoré sú v rozpore s týmito záujmami.

§ 13

(1) Generálneho riaditeľa Ústredia a jeho námestníka (oblastného riaditeľa) ustanovuje a odvoláva vláda na návrh ministra pôdohospodárstva, urobený po vypočutí príslušného orgánu jednotnej odborovej organizácie. Vyhlásenie, ktorým sa generálny riaditeľ alebo jeho námestník vzdáva svojej funkcie, vezme na vedomie minister pôdohospodárstva, čím sa zánik funkcie stáva účinným.

(2) Generálny riaditeľ a jeho námestník nesmú vykonávať zamestnanie, funkciu alebo inú činnosť, ktorá je v rozpore so záujmami Ústredia, ani nesmú prevodzovať akýkoľvek zárobkový podnik, ani sa na ňom akokoľvek účastniť.

(3) Na vymenovanie a odvolanie generálneho riaditeľa (námestníka) sa nevzťahujú predpisy o spolurozhodovaní závodného zastupiteľstva zamestnancov pri zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta a o predchádzajúcom súhlase okresného úradu ochrany práce pri dojednaní a rozviazaní pracovného pomeru.

(4) Ústredie ohlási svojho generálneho riaditeľa (námestníka) do obchodného (firemného) registra. Generálny riaditeľ (námestník) sa podpíše pred súdom alebo pošle svoj podpis v overenej forme. Za Ústredie podpisuje sa tak, že k vytlačenému alebo kýmkoľvek napísanému zneniu firmy Ústredia pripojí generálny riaditeľ (námestník) svoj podpis.

§ 14

Pokiaľ sa podľa právnych predpisov vyžaduje v konaní pred súdmi zastúpenie advokátom, je Ústredie zastupované finančnými prokuratúrami; finančné prokuratúry zastúpia Ústredie na jeho žiadosť aj v iných konaniach pred súdmi a inými verejnými orgánmi. Ústredie nahradí finančným prokuratúram ich vlastné náklady; tie však nesmú robiť viac, než by prislúchalo advokátovi v sídle Ústredia.

§ 15

(1) Zamestnanci Ústredia pôdohospodárskych strojných staníc pri podniku Štátne lesy a statky a zamestnanci Ústavu pre mechanizovanie pôdohospodárskej výroby na Slovensku (§ 4), ako aj štátni zamestnanci, ktorí budú určení na služby v Ústredí, prechádzajú do služieb Ústredia a stávajú sa jeho zamestnancami v súkromnoprávnom pracovnom pomere.

(2) Pracovné a mzdové pomery zamestnancov Ústredia upraví Ústredie pracovnými a mzdovými poriadkami, ktoré schváli Ministerstvo sociálnej starostlivosti. Pokiaľ títo zamestnanci boli dosiaľ v pragmatikálnom alebo regulovanom služobnom pomere, upraví vláda nariadením nanovo ich penzijné zabezpečenie.

(3) Než budú vydané predpisy podľa odseku 2, zostávajú zamestnanci, ktorí boli dosiaľ v pragmatikálnom alebo v regulovanom služobnom pomere, naďalej vyňatí z národného poistenia dôchodkového a platia pre ich penzijné zaopatrenie, ako aj pre ich pracovné (služobné) a mzdové (platové) pomery naďalej doterajšie predpisy s výnimkou predpisov o príslušnosti na opatrenia o jednotlivých zamestnancoch; táto príslušnosť prechádza výlučne na správne orgány Ústredia.

(4) Penzijné zaopatrenie zamestnancov Ústredia pôdohospodárskych strojných staníc pri podniku Štátne lesy a statky a Ústavu pre mechanizovanie pôdohospodárskej výroby na Slovensku (§ 4) v pragmatikálnom alebo regulovanom služobnom pomere, ktorých činný služobný pomer skončí pred zriadením Ústredia podľa tohto zákona, a ich pozostalých zostáva nedotknuté. Konanie o veciach tohto zaopatrenia upraví vláda nariadením; až do jeho vydania platí obdobne ustanovenie odseku 3.

(5) Ministri financií a pôdohospodárstva a predseda Najvyššieho účtovného kontrolného úradu určia, akým podielom a spôsobom uhradí štát a Ústredie náklady na úhradu dávok penzijného zaopatrenia, počítajúc v to platy, povolené podľa voľnej úvahy, zamestnancov Ústredia a ich pozostalých, ako aj bývalých zamestnancov Ústredia pôdohospodárskych strojných staníc pri podniku Štátne lesy a statky a bývalých zamestnancov Ústavu pre mechanizovanie pôdohospodárskej výroby na Slovensku (§ 4) a ich pozostalých.

§ 16

(1) Dozor nad Ústredím vykonáva minister pôdohospodárstva.

(2) Ak nastanú na Ústredí nepravidelnosti, ohrožujúce vážne jeho riadnu prevádzku, alebo ak to vyžaduje záujem poľného alebo lesného hospodárstva, alebo ak nepôsobia príslušné jeho správne orgány, urobí minister pôdohospodárstva vhodné opatrenia.

(3) Ústredie podlieha kontrole Najvyššieho účtovného kontrolného úradu.

§ 17

Vláda vydá nariadením organizačný štatút Ústredia, v ktorom bližšie upraví jeho organizáciu a pôsobnosť jeho orgánov, pričom najmä

a) upraví scudzovanie a zaťažovanie jeho nehnuteľností,

b) vydá podrobnejšie predpisy o jeho hospodárení, o zadovažovaní úverov, o zriaďovaní fondov a ich dotácií, o rozdeľovaní zisku a o spôsobe úhrady straty.

§ 18

(1) Ústredné úrady postupujú vo veciach, týkajúcich sa mechanizácie pôdohospodárstva, v súčinnosti s Ministerstvom pôdohospodárstva.

(2) Ministerstvo pôdohospodárstva môže vyhláškou v Úradnom liste poveriť úlohami, ktoré vyplývajú z tohto zákona, iné orgány alebo Ústredie, prípadne iné národné podniky.

§ 19

Písomnosti a knihovné zápisy, ktoré sú potrebné v súvislosti so zriadením Ústredia, a smluvy o vykonaní pôdohospodárskych prác, ktoré Ústredie uzavrie s družstvami alebo inými osobami, sú oslobodené od poplatkov.

§ 20.

Nariadenie Slovenskej národnej rady č. 33/1946 Sb. n. SNR a vykonávacie nariadenie Sboru povereníkov č. 79/1946 Sb. n. SNR sa zrušujú.

§ 21

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykoná ho minister pôdohospodárstva po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Ďuriš v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.